DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 12 december 1995 *

I mål C-469/93,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Tribunale di Trieste (Italien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Amministrazione delle Finanze dello Stato

och

Chiquita Italia SpA,

angående tolkningen av Allmänna tull-och handelsavtalet och av AVS—EEG-konventionerna undertecknade i Lomé mellan staterna i Afrika, Västindien och Stilla havsområdet, å ena sidan, och Europeiska ekonomiska gemenskapen, å andra sidan,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av C.N. Kakouris, avdelningsordförande, samt G. Hirsch, F.A. Schockweiler, P.J.G. Kapteyn och J.L. Murray (referent), domare,

* Rättegångsspråk: italienska.

generaladvokat: C.O. Lenz,
justitiesekreterare: H.A. Rühl, avdelningsdirektör,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Chiquita Italia SpA, genom Luigi R. Bianchi, Enzo Volli, Paolo Volli och Guido Greco, samtliga advokater i Milano,

— Italiens regering, genom professor Luigi Ferrari Bravo, chef för utrikesministeriets avdelning för diplomatiska tvister, i egenskap av ombud, biträdd av Sergio Laporta, avvocato dello Stato,

— Frankrikes regering, genom Nicolas Eybalin, handläggare vid utrikesministeriets rättsavdelning, och Catherine de Salins, sous-directeur vid samma avdelning, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Eugenio de March, juridisk rådgivare och Theofanis Christoforou, vid rättstjänsten, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att Chiquita Italia SpA, företrätt av advokat Guido Greco, Italiens regering, företrädd av Maria Gabriella Mangia, avvocato dello Stato, och kommissionen,

företrädd av Antonio Aresu, vid rättstjänsten, i egenskap av ombud, har avgivit muntliga yttranden vid sammanträdet den 12 januari 1995,

och efter att den 16 februari 1995 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Tribunale di Trieste har genom beslut av den 10 november 1993, som inkommit till domstolens kansli den 16 december samma år, begärt ett förhandsavgörande enligt artikel 177 i EG-fördraget i flera frågor angående tolkningen av Allmänna tull-och handelsavtalet (nedan kallat "GATT") och av AVS—EEG-konventionerna undertecknade i Lomé mellan staterna i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet och Europeiska ekonomiska gemenskapen (nedan kallade "AVS—EEG-konventionerna").

2 Dessa frågor har uppkommit i en tvist mellan Amministrazione delle Finanze dello Stato och bolaget Chiquita Italia (nedan kallat "Chiquita Italia").

3 Genom den italienska lagen nr 986/64 av den 9 oktober 1964 (nedan kallad "den italienska lagen") infördes från den 1 januari 1965 en skatt på färska bananer som sedan dess har höjts vid flera tillfällen.

4 I en dom av den 7 maj 1987, Co-Frutta (193/85, Rec. s. 2085) fastställde domstolen att artikel 95 andra stycket i EEG-fördraget innebär förbud mot att belägga vissa importerade frukter med konsumtionsskatt, eftersom en sådan skatt kan antas skydda den nationella fruktproduktionen. Domstolen fastslog vidare att artikel 95 omfattar alla varor som kommer från andra medlemsstater, däri inbegripet de varor med ursprung i tredje land som är i fri omsättning i medlemsstaterna.

5 I en dom som även den meddelades den 7 maj 1987, kommissionen mot Italien (184/85, Rec. s. 2013, punkt 15) förklarade domstolen på samma sätt att Republiken Italien, genom att införa och upprätthålla en punktskatt på färska bananer med ursprung i andra medlemsstater, hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 95 andra stycket i fördraget.

6 Domstolen ansåg nämligen för det första att nämnda skatt hade karaktären av en intern skatt eller avgift, eftersom den ingick i ett generellt internt avgiftssystem som systematiskt och enligt objektiva kriterier tillämpades på kategorier av varor, oberoende av dessa varors ursprung. För det andra fann domstolen att skatten utgjorde en sådan protektionistisk åtgärd som avses i artikel 95 andra stycket, eftersom den kunde antas skydda den nationella fruktproduktionen.

7 Chiquita Italia väckte talan i två mål av den 2 april och 25 maj 1990 och yrkade med åberopande av ovannämnda domar att Pretore di Trieste skulle ålägga de italienska myndigheterna att ge bolaget tillstånd att till Italien införa bananpartier från Colombia, Honduras och Saint Lucia utan att betala den konsumtionsskatt som hade införts genom den italienska lagen, med motiveringen att skatten stred mot gemenskapsrätten.

8 Pretore di Trieste biföll talan i de två målen.

9 Finansministeriet väckte den 18 september 1990 talan i två mål vid Tribunale di Trieste och yrkade fastställelse av att den omtvistade skatten var laglig och att uttaget av den var välgrundat. Skatten borde nämligen bara kunna anses rättsstridig i fråga om bananer med ursprung i andra medlemsstater eller bananer i fri omsättning, men inte i fråga om bananer som kommer direkt från tredje land.

10 Den 29 december 1990 avskaffades den italienska konsumtionsskatten på bananer genom lag nr 428/90 (bilaga till *GURI* av den 12 januari 1991). Av beslutet om hänskjutande framgår dock att denna lag inte har någon retroaktiv verkan.

11 Under det att förfarandet vid Tribunale di Trieste pågick, meddelade domstolen en dom av den 9 juni, Simba m. fl. (C-228/90—C-234/90, C-339/90 och C-353/90, Rec. s. I-3713), som även den rörde import till Italien av bananer som kommer direkt från tredje land.

12 I denna dom fastställde domstolen att den omtvistade konsumtionsskatten utgjorde en sådan intern skatt eller avgift som avses i artikel 95 i fördraget. Domstolen erinrade därpå (punkt 14) om att denna bestämmelse endast är tillämplig på varor som importeras från andra medlemsstater och att den inte omfattar varor som importeras direkt från tredje land.

13 Domstolen fann dock (punkt 19) att även om fördraget inte i sig innehåller några bestämmelser om förbud mot en eventuell diskriminering vid tillämpningen av interna skatter eller avgifter på varor som importeras direkt från tredje land, måste hänsyn ändå tas till de internationella avtal som har slutits mellan gemenskapen och de tredje länder där bananpartierna hade sitt ursprung, och som eventuellt innehåller bestämmelser som kan inverka på avgörandet av tvisterna vid den nationella domstolen.

14 Domstolen påpekade också (punkt 20) att enligt artikel 139.2 i den tredje AVS—EEG-konventionen har gemenskapen och dess medlemsstater genom de allmänna handelsreglerna förbundit sig att inte vidta skyddsåtgärder mot produkter som importeras från AVS-staterna.

15 Vidare erinrade domstolen (punkt 21) om att en sådan avgift som den nationella konsumtionsskatten är protektionistisk vad beträffar den inhemska produktionen av bordsfrukt.

16 Domstolen angav dock (punkt 22) att det ankommer på de nationella domstolarna — eventuellt efter att ha begärt ett förhandsavgörande angående tolkningen — att avgöra om bestämmelserna i de internationella avtalen är av sådant slag att de faktiskt innebär ett förbud mot att en medlemsstat tar ut en sådan avgift som konsumtionsavgiften på partier av färska bananer som importeras direkt från berörda tredje länder.

17 Domstolen underströk slutligen (punkt 28) att om de nationella domstolarna skulle finna att en nationell lag, genom vilken det införs en nationell konsumtionsavgift, är oförenlig med de av gemenskapens traktatsbestämmelser enligt vilka enskilda tillerkänns rättigheter, skall de berörda enskilda inte vara skyldiga att erlägga någon sådan avgift.

18 Efter denna dom erlade bolaget Chiquita konsumtionsskatt på de bananer som hade importerats från Honduras. Bolaget höll dock fast vid sin vägran att betala sådan skatt på den import som kom från Colombia och Saint Lucia, med den motiveringen att skatten på denna punkt stred mot artikel III i GATT och mot bestämmelserna i AVS—EEG-konventionerna.

19 Eftersom den nationella domstolen ansåg att avgörandet i den vid domstolen anhängiggjorda tvisten berodde av tolkningen av GATT och Lomé-konventionerna, förklarade den målet vilande och begärde ett förhandsavgörande av domstolen för att få svar på följande frågor:

"1) Är det — mot bakgrund av domstolens dom av den 9 juni 1992 i de förenade målen C-228/90—C-234/90, C-339/90 och C-353/90, och särskilt i förhållande till räckvidden av bestämmelserna i de internationella avtal som gemenskapen har ingått — så att enskilda genom Allmänna tull-och handelsavtalet (GATT) och av AVS—EEG-konventionerna tillerkänns rättigheter som kan göras gällande i de avtalsslutande staterna, och skall de nationella domstolarna, om dessa rättigheter åsidosätts, följaktligen låta bli att tillämpa en nationell bestämmelse som strider mot och är oförenlig med detta avtal och dessa konventioner?

2) Om svaret är jakande, skall en sådan intern skatt eller avgift som den konsumtionsskatt på färska bananer som har införts i Italien genom lag nr 986/64, såsom den har ändrats genom lag nr 873/82, och som redan tillämpas på dessa varor när de importeras från tredje länder som är parter i GATT eller i AVS—EEG-konventionerna, anses strida mot bestämmelserna i de internationella avtal som har ingåtts av gemenskapen och skall den till följd därav åsidosättas av den nationella domstolen?"

20 Då den nationella domstolen inte har gjort något förtydligande när den har hänvisat till AVS—EEG-konventionen, måste det först avgöras vilken av de fyra AVS—EEG-konventionerna som är tillämplig i det aktuella fallet.

21 Det bör i detta hänseende påpekas att den import som ligger till grund för uttaget av den omtvistade skatten har pågått sedan april år 1990.

22 De bestämmelser som har åberopats av de olika intervenienterna avser antingen del tre, avdelning I i fjärde AVS—EEG-konventionen, undertecknad i Lomé den 15 december 1989 (EGT nr L 229, 1991, s. 1), eller protokoll nr 5 om bananer (EGT nr L 229, 1991, s. 213). Båda trädde i kraft den 1 mars 1990 (artikel 2 i beslut nr

2/90 från ministerrådet för AVS—EEG av den 27 februari 1990 om övergångsåtgärder giltiga från den 1 mars 1990).

23 Mot denna bakgrund kommer domstolens tolkning således endast att avse fjärde AVS—EEG-konventionen.

Första frågan

24 Genom sin första fråga önskar den nationella domstolen i huvudsak få veta om GATT och fjärde AVS—EEG-konventionen kan innehålla bestämmelser genom vilka enskilda tillerkänns rättigheter som de kan göra gällande vid de nationella domstolarna för att hindra att nationella bestämmelser som strider mot avtalsbestämmelserna tillämpas.

25 I detta hänseende framgår det av domstolens fasta rättspraxis att frågan om bestämmelserna i ett avtal som gemenskapen har slutit med tredje land har direkt effekt alltid måste övervägas med beaktande av detta avtals anda, systematik och ordalydelse (se bland annat dom av den 12 december 1972, International Fruit Company m. fl., 21/72, 22/72, 23/72 och 24/72, Rec. s. 1219).

26 Angående GATT kan påpekas att domstolen vid upprepade tillfällen — och senast i sin dom av den 5 oktober 1994, Tyskland mot rådet (C-280/93, Rec. s. I-4973, punkt 106) — har funnit att detta avtal, som enligt lydelsen i ingressen är grundat på "ömsesidiga och för alla parter fördelaktiga överenskommelser", utmärks av att dess bestämmelser är mycket flexibla, särskilt de som rör möjligheter till undantag, åtgärder som kan vidtas i fall av särskilda svårigheter och avgörande av tvister mellan de avtalsslutande parterna.

27 Domstolen betonade (punkt 107) att dessa åtgärder i fråga om tvistlösning, beroende på det enskilda fallet, omfattar skriftliga framställningar eller förslag som skall "skänkas välvilligt beaktande", undersökningar som eventuellt följs av rekommendationer, samråd eller beslut av de avtalsslutande parterna, inklusive beslut om att bemyndiga vissa avtalsslutande parter att, i förhållande till andra, upphäva de åtaganden eller förpliktelser som följer av GATT, och slutligen att den berörda parten i händelse av ett sådant upphörande har möjlighet att säga upp avtalet.

28 Domstolen påpekade också (punkt 108) att om en förpliktelse som är fastställd i GATT eller ett åtagande om förmånsbehandling medför att vissa producenter förorsakas eller riskerar att förorsakas en allvarlig skada, föreskrivs i artikel XIX en möjlighet för en avtalsslutande part att ensidigt upphäva förpliktelsen samt att återkalla eller ändra åtagandet, antingen efter samråd med samtliga avtalsslutande parter och i brist på samförstånd mellan de berörda parterna eller, i fall av brådska och provisoriskt, utan föregående samråd (se ovannämnda domen International Fruit Company m. fl., punkterna 21, 25 och 26, dom av den 24 oktober 1973, Schlüter, 9/73, Rec. s. 1135, punkt 29, dom av den 16 mars 1983, SIOT, 266/81, Rec. s. 731, punkt 28, samt dom av den 16 mars 1983, SPI och SAMI, 267/81—269/81, Rec. s. 801, punkt 23).

29 Dessa särdrag utgör följaktligen hinder för att enskilda skall kunna göra gällande bestämmelserna i GATT vid en medlemsstats nationella domstolar för att hindra tillämpningen av nationella bestämmelser.

30 Vad beträffar den fjärde AVS—EEG-konventionen anser den italienska regeringen att den i likhet med GATT inte kan innehålla bestämmelser av sådant slag att enskilda tillerkänns rättigheter som de kan göra gällande vid nationella domstolar och det med hänsyn till målsättningarna och de grundläggande principerna för denna konvention, vars syfte är att främja den ekonomiska, kulturella och sociala utvecklingen i AVS-staterna.

31 Det kan i detta hänseende påpekas att den fjärde AVS—EEG-konventionen, i likhet med de föregående AVS—EEG-konventioner eller konventionerna om associering av staterna i Afrika och Madagaskar till Europeiska ekonomiska gemenskapen, inte är av samma natur som GATT, vilket också framgår av punkt 26—29 ovan.

32 Dessa konventioner kännetecknas av en påtaglig obalans vad rör de avtalsslutande parternas åtaganden. Konventionernas allmänna syfte är nämligen att främja den ekonomiska och sociala utvecklingen i de tredje länder som omfattas av avtalen, genom att till exempel förbättra villkoren för deras varors tillgång till den gemensamma marknaden. I det avseendet inställer sig frågan om denna obalans gör det uteslutet att vissa bestämmelser i dessa konventioner skulle kunna ha en direkt effekt.

33 Dessa konventioner utgör nämligen en förlängning av det regelverk för associering som ursprungligen upprättades ensidigt genom EEG-fördraget.

34 I domen av den 5 februari 1976 i målet Bresciani (87/75, s. 129), rörande den andra konventionen om associering som undertecknades i Yaoundé den 29 juli 1969 (EGT nr L 282, 1970, s. 1) och som föregick AVS—EEG-konventionen, ansåg domstolen (punkt 23) att denna obalans i fråga om gemenskapens åtaganden gentemot de associerade staterna var en logisk följd av konventionens särskilda karaktär och inte hindrade att gemenskapen tillerkände vissa av konventionens bestämmelser direkt effekt.

35 Den fjärde AVS—EEG-konventionen kan därför anses innehålla bestämmelser genom vilka enskilda tillerkänns rättigheter som de kan göra gällande vid de nationella domstolarna.

36 Denna slutsats ändras inte av den italienska regeringens argument om att den fjärde AVS—EEG-konventionen innehåller ett särskilt förfarande för tvistlösning mellan de avtalsslutande parterna. Artikel 53 i den andra Yaoundé-konventionen innehöll nämligen jämförbara bestämmelser och domstolen har i ovannämnda dom ändå tillerkänt vissa av den senare konventionens bestämmelser direkt effekt.

37 Med hänsyn till vad som ovan har anförts skall den första frågan besvaras med att GATT inte innehåller bestämmelser av sådant slag att enskilda tillerkänns rättigheter som de kan göra gällande direkt vid de nationella domstolarna för att hindra att nationella bestämmelser som strider mot GATT tillämpas, samt att den fjärde AVS—EEG-konventionen kan innehålla bestämmelser av det förstnämnda slaget.

Andra frågan

38 Genom sin andra fråga önskar den nationella domstolen i huvudsak få veta om vissa av bestämmelserna i GATT eller i den fjärde AVS—EEG-konventionen kan tolkas på så sätt att de utgör hinder för att en intern skatt eller annan avgift som i likhet med den som infördes genom den italienska lagen nr 986-94, ändrad genom lag nr 873-92, tillämpas på varor importerade från tredje länder som har ingått dessa konventioner.

39 Mot bakgrund av det svar som har lämnats med avseende på bestämmelserna i GATT kan svaret på den andra frågan begränsas till att avse bestämmelserna i den fjärde AVS—EEG-konventionen.

40 Det bör först understrykas att bestämmelserna i den fjärde AVS—EEG-konventionen fullt ut ingår i gemenskapens rättsordning sedan dess att de trädde ikraft.

41 Chiquita Italia har hävdat att artikel 177.2 i den fjärde AVS—EEG-konventionen kan jämföras med artikel 95 i EG-fördraget och därför i likhet med den senare bestämmelsen bör tillerkännas en direkt effekt.

42 Detta resonemang måste förkastas. Först skall påpekas att den fjärde AVS—EEG-konventionen inte innehåller några bestämmelser som uttryckligen avser interna skatter och avgifter. Medan konventionen således i artiklarna 168.1 och 169.1 innehåller bestämmelser som är jämförbara med artiklarna 9, 12 och 30 i EG-fördraget, innehåller den inte någon bestämmelse som kan jämföras med artikel 95 i EG-fördraget, vilken särskilt avser interna skatter och avgifter.

43 Om gemenskapen och AVS-staterna hade velat reglera frågan om interna skatter och avgifter inom ramen för de allmänna handelsreglerna i konventionen skulle de, som den italienska regeringen så riktigt har påpekat, ha antagit just en bestämmelse utformad helt efter artikel 95 i EG-fördraget.

44 Det bör vidare understrykas att artikel 177.2 i den fjärde AVS—EEG-konventionen inte kan betraktas lösryckt från sitt sammanhang. Stycket är nämligen en del av en bestämmelse om de skyddsåtgärder som får vidtas i händelse av allvarliga störningar inom en ekonomisk sektor i gemenskapen eller i en eller flera medlemsstater, samt vid risk för försämringar inom en sektor, när dessa orsakas av tillämpningen av de allmänna handelsreglerna i konventionen.

45 Det kan därför antas att om konventionens parter eftersträvade det resultat som har framhållits av Chiquita Italia, skulle de ha låtit denna bestämmelse ingå bland de av konventionens bestämmelser som motsvarar artiklarna 9, 12 och 30 i EG-fördraget och inte nöjt sig med att infoga den i en artikel om skyddsåtgärder.

46 Det bör slutligen, som generaladvokaten har gjort i punkt 37 i sitt förslag till avgörande, påpekas att artikel 5 i den andra Yaoundé-konventionen (EGT nr L 282, 1970, s. 1) — som föregick Lomé-konventionerna — innehöll en bestämmelse avfattad på ett sätt som närmade sig lydelsen i artikel 95 första stycket i EG-fördraget, enligt vilken

"Ingen medlemsstat skall, direkt eller indirekt, på varor från andra medlemsstater lägga interna skatter eller avgifter, av vilket slag de än är, som är högre än de skatter eller avgifter som direkt eller indirekt läggs på liknande inhemska varor".

47 Det faktum att någon sådan bestämmelse inte upprepas i Lomé-konventionens "allmänna handelsregler" vittnar om att de avtalsslutande parterna inte ville att den skulle ingå i tillämpningsområdet för dessa regler.

48 Svaranden har för det andra gjort gällande att artikel 169.1 i den fjärde AVS—EEG-konventionen, enligt vilken gemenskapen varken skall tillämpa några kvantitativa restriktioner eller åtgärder med motsvarande verkan på import av varor med ursprung i AVS-staterna, skulle kunna tillämpas i det aktuella fallet.

49 Svaranden har nämligen hävdat att denna artikel motsvarar artikel 30 i EG-fördraget. Domstolen har dock i domen av den 22 september 1988, kommissionen mot Irland (45/87, Rec. s. 4929, punkt 16) funnit att syftet med artikel 30 i fördraget är att avskaffa alla de åtgärder i medlemsstaterna som hindrar import i handeln inom gemenskapen, oavsett om dessa åtgärder direkt berör omsättningen av de importerade varorna eller om de indirekt medför hinder för avsättningen av varor från andra medlemsstater. Den omständigheten att vissa av dessa hinder skall bedömas med hänsyn tagen till "specialbestämmelser i fördraget, till exempel artikel 95 i fråga om skattemässig diskriminering, ändrar inte det faktum att artikel 30 är en allmän förbudsbestämmelse".

50 Chiquita Italia är av uppfattningen att om domstolen anser att den fjärde AVS—EEG-konventionen saknar bestämmelser som motsvarar artikel 95 i EG-fördraget, borde artikel 169.1 i denna konvention kunna tillämpas, eftersom den i likhet med artikel 30 i EG-fördraget utgör en lex generalis som kan åberopas i brist på specialbestämmelser.

51 Chiquita Italias resonemang i detta hänseende förutsätter att såväl EG-fördraget som den fjärde AVS—EEG-konventionen har till syfte att säkerställa en fri omsättning av varor som är befriad från alla former av hinder, inbegripet de som följer av diskriminerande interna skatter och avgifter.

52 Detta resonemang måste förkastas. Det följer nämligen av en fast rättspraxis att möjligheten att låta tolkningen av en bestämmelse i fördraget utsträckas till en bestämmelse som är avfattad i jämförbara, liknande eller till och med identiska ordalag och som förekommer i ett avtal som slutits mellan gemenskapen och ett tredje land, särskilt beror av det mål som eftersträvas med var och en av dessa bestämmelser inom deras egna ramar, och att det är av avsevärd betydelse att jämföra avtalets mål och sammanhang med fördragets mål och sammanhang (se bland annat dom av den 1 juli 1993, Metalsa, C-312/91, Rec. s. I-3751, punkt 11).

53 Då, som ovan har visats, sådana specialbestämmelser om interna skatter och avgifter saknas i konventionen kan det anses att konventionens parter inte har haft för avsikt att reglera dessa inom ramen för de allmänna handelsreglerna.

54 Under det muntliga förfarandet har Chiquita Italia även åberopat artikel 1 i protokoll nr 5 om bananer, i vilket föreskrivs att "med hänsyn till sin bananexport till gemenskapens marknader skall ingen AVS-stat, när det gäller tillgång till dess traditionella marknader och dess fördelar på dessa marknader, placeras i en mindre gynnad situation än tidigare eller för närvarande".

55 Enligt Chiquita Italia utgör denna bestämmelse en "standstill-klausul" som kan ha direkt effekt. Denna klausul fanns dock med redan i den första AVS—EEG-konventionen som trädde i kraft den 1 april 1976 (EGT nr L 25, 1976, s. 1). Den har sedan upprepats i den andra, den tredje och den fjärde Lomé-konventionen. Denna bestämmelse skulle därför rättmätigt kunna åberopas för att hindra höjningar av den italienska skatten efter den 1 april 1976.

56 Den italienska regeringen anser för sin del att även om den berörda bestämmelsen faktiskt innehåller en skyldighet till standstill i fråga om nu gällande villkor för AVS-bananers tillgång till traditionella marknader, kan klausulen dock inte tillämpas på den italienska skatten i den mån som denna skatt har funnits sedan år 1964, det vill säga innan den fjärde AVS—EEG-konventionen trädde i kraft.

57 Det bör för det första påpekas att artikel 1, i motsats till andra bestämmelser i protokoll nr 5 om bananer, är avfattad i klara, precisa och ovillkorliga ordalag och den skulle därmed kunna åberopas direkt av enskilda.

58 Det måste ändå klargöras huruvida denna bestämmelse kan åberopas gentemot höjningar av en sådan intern skatt eller avgift som den italienska skatten på bananer.

59 I detta hänseende bör det påpekas att artikel 1 i protokoll nr 5 om bananer är utformad som en standstill-klausul. Denna bestämmelse har med andra ord till syfte att säkerställa att bananer med ursprung i AVS-staterna får tillgång till traditionella marknader enligt villkor och regler som inte är mindre gynnsamma än de som gällde då bestämmelsen trädde i kraft. Denna garanterade tillgång till marknaden för bananer med ursprung i AVS-staterna gäller dock bara för en kvantitet som inte är större än den som importerades vid den tidpunkt då bestämmelsen trädde i kraft.

60 Det är riktigt att denna standstill-klausul hindrar höjningar av sådana skatter eller avgifter som den omtvistade skatten. Sådana höjningar leder nämligen till en prisökning på bananerna i fråga, vilket följaktligen försvårar deras avsättning på den berörda marknaden.

61 Det kan inte heller hänvisas till det faktum att området interna skatter och avgifter har utelämnats ur de allmänna handelsreglerna i avdelning I kapitel 1 i del 3 av den fjärde AVS—EEG-konventionen. Artikel 183 i konventionen, i vilken det hänvisas till protokollet om bananer, återfinns nämligen i avdelning I kapitel 2 i del 3 i den fjärde konventionen under rubriken "särskilda åtaganden rörande rom och bananer". Det rör sig således om en specialbestämmelse som enligt principen "lex specialis derogat generali" mycket väl kan utgöra en rättsregel som skiljer sig från de regler som har fastställts för övriga varor med ursprung i AVS-staterna.

62 Till sist bör det påpekas att de tre första AVS—EEG-konventionerna samtliga innehöll en standstill-klausul med en lydelse som liknade den i protokoll nr 5 om bananer.

63 Med hänsyn till det faktum att den första AVS—EEG-konventionen trädde i kraft den 1 april 1976 kan dras slutsatsen att AVS—EEG-konventionerna utgör ett hinder för höjningar av en sådan intern skatt eller avgift på bananer med ursprung i AVS-staterna som den italienska konsumtionsskatten, när de har gjorts senare än den 1 augusti 1976 och de har till resultat att denna bananexport placeras i en mindre gynnad ställning än tidigare när det gäller tillgången till traditionella marknader och deras fördelar på dessa marknader.

Rättegångskostnader

64 De kostnader som har förorsakats Italiens regering, Frankrikes regering och Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 10 november 1993 förts vidare av Tribunal di Trieste — följande dom:

1) **Allmänna tull-och handelsavtalet innehåller inte några bestämmelser av sådant slag att enskilda tillerkänns rättigheter som de kan göra gällande direkt vid de nationella domstolarna för att hindra att nationella bestämmelser som strider mot GATT tillämpas. Den fjärde AVS—EEG-konventionen kan innehålla sådana bestämmelser.**

2) **AVS—EEG-konventionerna utgör ett hinder för höjningar av en sådan intern skatt eller avgift på bananer med ursprung i AVS-staterna som den italienska konsumtionsskatten, när de har gjorts senare än den 1 augusti 1976 och de har till resultat att denna bananexport placeras i en mindre**

gynnad ställning än tidigare när det gäller tillgången till traditionella marknader och deras fördelar på dessa marknader.

Kakouris Hirsch Schockweiler

Kapteyn Murray

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 12 december 1995.

R. Grass

Justitiesekreterare

C.N. Kakouris

Ordförande på sjätte avdelningen